

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ «Сталий бізнес і управління проєктами»

Ступінь освіти	Магістр
Освітні програми	Екологія 2026 року вступу
Тривалість викладання	2 чверть
Заняття:	осінній семестр
Лекції:	3 години
Семінарські:	2 години
Мова викладання	українська

Кафедра, що викладає: Екології та технологій захисту навколишнього середовища

Викладачі:

Павличенко Артем Володимирович

професор, д-р. техн. наук, професор кафедри екології та технологій захисту навколишнього середовища

Персональна сторінка:

<http://ecology.nmu.org.ua/ua/Personal/Pavlichenko.php>

Е-mail:

pavlichenko.a.v@nmu.one

Козлова Ірина Анатоліївна

асистент кафедри екології та технологій захисту навколишнього середовища

Персональна сторінка:

<http://ecology.nmu.org.ua/ua/Personal/Kozlova.php>

Е-mail:

Kozlova.I.A@nmu.one

1. Анотація до курсу

Дисципліна «Сталий бізнес і управління проєктами» – фахова освітня компонента спеціальностей «Технології захисту навколишнього середовища» і «Екологія» другого (магістерського) рівня вищої освіти.

Дисципліна націлена на оволодіння слухачами сучасними теоретичними знаннями і практичними навичками ефективного управління екологічними проєктами з урахуванням принципів сталого розвитку, що сприяє екологічно та економічно збалансованому розвитку бізнесу. Ці знання є ключовими для досягнення професійних результатів у сфері захисту навколишнього середовища.

2. Мета та завдання курсу

Мета дисципліни полягає в формуванні у майбутніх фахівців (магістрів) компетентностей стосовно принципів та методів управління бізнесом та проєктами для забезпечення сталого розвитку виробництва за рахунок збереження та раціонального використання природних ресурсів.

3. Результати навчання

- застосовувати правові та етичні норми під час розробки та реалізації екологічних проєктів в умовах суперечливих вимог для забезпечення сталого бізнесу
- організовувати колективну діяльність для реалізації комплексних природоохоронних проєктів з урахуванням наявних ресурсів та часових обмежень
- інформувати громадськість про переваги та недоліки сталого бізнесу на різних етапах життєвого циклу проєкту
- управляти персоналом та ресурсами під час прийняття рішень стосовно перспектив реалізації проєктів для забезпечення сталого розвитку бізнесу в умовах недостатньої інформації, ресурсів та суперечливих вимог
- проводити екологоекспертну оцінку впливу бізнес-процесів на довкілля з урахуванням перспектив реалізації природоохоронних проєктів на локальному, регіональному та міжнародному рівнях

4. Структура курсу

ЛЕКЦІЇ
Тема 1. Сталий бізнес у контексті глобальних викликів та Цілей сталого розвитку. Поняття бізнесу та сталого бізнесу. Екологічні, соціальні й економічні фактори сталості підприємства. Вплив ЦСР на діяльність підприємств. Цілі 6, 9, 12 та їх зв'язок із використанням природних і мінерально-сировинних ресурсів. Роль бізнесу у досягненні ЦСР
Тема 2. Формування стратегії сталого розвитку підприємства. Поняття стратегії сталого бізнесу. Інтеграція екологічних аспектів у бізнес-стратегію. Нормативні та етичні засади формування стратегії сталого розвитку підприємства. Ресурсоефективність, циркулярні бізнес-моделі, декарбонізація, екологізація виробництва. Визначення стратегічних екологічних цілей підприємства. Зацікавлені сторони та їх вплив на прийняття бізнес-рішень.
Тема 3. Прийняття управлінських рішень у сталому бізнесі. Екологічні фактори у системі корпоративного управління. Оцінювання екологічних ризиків і можливостей для підприємства. Вибір та обґрунтування природоохоронних рішень. Врахування екологічних, економічних та соціальних критеріїв під час прийняття

управлінських рішень.
Тема 4. Показники результативності сталого бізнесу та екологічних проєктів. Система показників екологічної та ресурсної ефективності підприємства. КРІ сталого розвитку бізнесу. Оцінювання результативності природоохоронних заходів та проєктів. Моніторинг досягнення цілей сталого бізнесу. Використання показників для обґрунтування управлінських рішень. Комунікація результатів екологічної та ресурсної ефективності із зацікавленими сторонами.
5. Основні поняття проєктного менеджменту Концепція екологічних проєктів. Класифікація і зміст екологічного проєкту. Складові екологічного проєкту та їх характеристика. Життєвий цикл проєкту. Проєктний менеджмент як засіб розв'язання екологічних та соціальних проблем. Особливості реалізації екологічних проєктів в сучасних умовах взаємодії суспільства і природи
6. Методологічні основи управління екологічними проєктами та програмами Методологія Green Project Management. Стандарти ISO 10006, ISO 14000, ISO 19011. Ризики екологічних проєктів. Види можливих ризиків екологічних проєктів. Концепція управління ризиками. Заходи для нейтралізації або мінімізації негативних наслідків можливих ризиків ефективності презентації проєкту
7. Експертиза екологічного проєкту Методологічні основи експертизи проєктів. Критерії оцінки якості обґрунтування екологічного проєкту та його розділів. Презентація екологічного проєкту
СЕМІНАРСЬКІ ЗАНЯТТЯ
1. Методологія вимірювання сталого розвитку
2. Визначення екологічних загроз сталого розвитку регіону
3. Розробка місцевого плану дій з охорони довкілля
4. Індикатори ефективності національної екологічної політики для сталого розвитку
5. Розробка та презентація проєктів з використанням новітніх відновлювальних джерел енергії та ресурсоенергозберігаючих технологій у виробничій та соціальній сферах
6. Розробка та презентація проєктів з впровадження сучасних методів очищення промислових і комунальних стоків у містах та на виробництвах
7. Розробка та презентація проєктів в галузі водного господарства
8. Розробка та презентація проєктів технологій рекультивації порушених земель

5. Технічне обладнання та/або програмне забезпечення

Використовується інструментальна база кафедри екології та технологій захисту навколишнього середовища, а також комп'ютерне та мультимедійне обладнання. Дистанційна платформа Moodle, MS Office Teams.

6. Система оцінювання та вимоги

6.1. Навчальні досягнення здобувачів вищої освіти за результатами вивчення курсу оцінюватимуться за шкалою, що наведена нижче:

Рейтингова шкала	Інституційна шкала
90...100	відмінно
74...89	добре
60...73	задовільно
0...59	незадовільно

6.2. Здобувачі вищої освіти можуть отримати **підсумкову оцінку** з навчальної дисципліни на підставі поточного оцінювання знань за умови, якщо набрана кількість балів з поточного тестування та самостійної роботи складатиме не менше як 60 балів.

Максимальне оцінювання:

Теоретична частина	Практична частина		Разом
	При своєчасному складанні	При несвоєчасному складанні	
60	40	30	100

Семінарські заняття роботи приймаються за контрольними запитаннями до кожної з тем. Оцінювання семінарських робіт здійснюється шляхом розрахунку середнього арифметичного балу за складеними семінарськими заняттями.

Теоретична частина оцінюється за результатами опитування, що містить 5 відкритих запитань.

6.3. Критерії оцінювання теоретичної частини

Відкриті запитання оцінюються шляхом співставлення з еталонними відповідями. За кожне питання здобувач отримує **12 балів (разом 60 балів)**.

6.4. Критерії оцінювання семінарських занять

За кожне семінарське заняття здобувач вищої освіти може отримати наступну кількість балів:

40 балів: виявлено підвищений рівень засвоєння обсягу знань і набуття вмінь; якісно, ретельно, самостійно та в повному обсязі виконано завдання. Матеріал викладено в логічній послідовності, без мовних помилок, а власні висновки студента відповідають темі семінарського заняття.

30 балів: показано оволодіння достатнім обсягом знань і вмінь під час виконання завдання; продемонстровано самостійність в отриманні даних, але з незначними неточностями; точність і чіткість мови, а власні висновки студента відповідають темі семінарського заняття.

20 балів: недостатньо показано оволодіння обсягом знань і вмінь під час виконання завдання; продемонстровано не самостійність в отриманні даних, зміст роботи викладений не завжди у логічній послідовності, в роботі зафіксовані незначні помилки, а власні висновки студента не завжди відповідають темі семінарського заняття.

10 балів: виявлено змістові й лексичні помилки, зміст роботи викладено не чітко й нелогічно, але продемонстровані знання й уміння в межах навчальної програми.

0 балів: наведено неправильну відповідь, до якої не надано жодних пояснень.

7. Політика курсу

7.1. Політика щодо академічної доброчесності

Академічна доброчесність здобувачів вищої освіти є важливою умовою для опанування результатами навчання за дисципліною і отримання задовільної оцінки з поточного та підсумкового контролів. Академічна доброчесність базується на засудженні практик списування (виконання письмових робіт із залученням зовнішніх джерел інформації, крім дозволених для використання), плагіату (відтворення опублікованих текстів інших авторів без зазначення авторства), фабрикації (вигадування даних чи фактів, що використовуються в освітньому процесі). Політика щодо академічної доброчесності регламентується положенням «Положення про систему запобігання та виявлення плагіату у Національному технічному університеті «Дніпровська політехніка» <http://surl.li/alvis>.

У разі порушення здобувачем вищої освіти академічної доброчесності (списування, плагіат, фабрикація), робота оцінюється незадовільно та має бути виконана повторно. При цьому викладач залишає за собою право змінити тему завдання.

7.2. Комунікаційна політика

Здобувачі вищої освіти повинні мати активовану університетську пошту.

Усі письмові запитання до викладачів стосовно курсу мають надсилатися на університетську електронну пошту.

7.3. Політика щодо перескладання

Роботи, які здаються із порушенням термінів без поважних причин, оцінюються на нижчу оцінку. Перескладання відбувається з дозволу деканату за наявності поважних причин (наприклад, лікарняний).

7.4. Політика щодо оскарження оцінювання

Якщо здобувач вищої освіти не згоден з оцінюванням його знань, він може опротестувати виставлену викладачем оцінку у встановленому порядку.

7.5. Відвідування занять

Для здобувачів вищої освіти денної форми відвідування занять є обов'язковим. Поважними причинами для неявки на заняття є хвороба, участь в університетських заходах, академічна мобільність, які необхідно підтверджувати документами. Про відсутність на занятті та причини відсутності здобувач вищої освіти має повідомити викладача або особисто, або через старосту.

За об'єктивних причин (наприклад, міжнародна мобільність) навчання може відбуватись в он-лайн формі за погодженням з викладачем курсу.

7.6. Участь в анкетуванні

Наприкінці вивчення курсу та перед початком сесії здобувачам вищої освіти буде запропоновано анонімно заповнити електронні анкети (Microsoft Forms Office 365), які буде розіслано на їхні університетські поштові скриньки. Заповнення анкет є важливою складовою навчальної активності, що дозволить оцінити дієвість застосованих методів викладання та врахувати пропозиції здобувачів вищої освіти стосовно покращення змісту навчальної дисципліни «Сталий бізнес і управління проєктами».

7.7. Визнання результатів навчання, здобутих у неформальній та/або інформальній освіті

Результати навчання, здобуті студентами у неформальній та/або інформальній освіті можуть бути визнані відповідно до «Положення про визнання в Національному технічному університеті «Дніпровська політехніка» результатів навчання, набутих у неформальній та/або інформальній освіті» (<https://surl.li/jnwwii>), в якому наведена відповідна процедура визнання результатів: https://ecology.nmu.org.ua/ua/Studies/Unformal_2025.pdf.

8 РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА ІНФОРМАЦІЇ

Базові:

- 1 Сталий бізнес і управління проєктами [Електронний ресурс] : методичні рекомендації до проведення семінарських занять для здобувачів ступеня магістра освітніх програм «Екологія» спеціальності 101 «Екологія», «Технології захисту навколишнього середовища» та «Ресурсозбереження в гірничо-металургійному комплексі» спеціальності 183 «Технології захисту навколишнього середовища» / уклад.: А.В. Павличенко, О.О. Борисовська, О.О. Конопльова ; М-во освіти і науки України, Нац. техн. ун-т «Дніпровська політехніка». – Дніпро : НТУ «ДП», 2024. – 21 с.
- 2 Yamaguchi, N.U., Bernardino, E.G., Ferreira, M.E.C. et al. Sustainable development goals: a bibliometric analysis of literature reviews. Environ Sci Pollut Res 30, 5502-5515 (2023). <https://doi.org/10.1007/s11356-022-24379-6>.
- 3 Nosratabadi, S., Mosavi, A., Shamshirband, S., Zavadskas, E. K., Rakotonirainy, A., & Chau, K. W. (2019). Sustainable business models: A review. Sustainability, 11(6), 1663. <https://doi.org/10.3390/su11061663>.
- 4 Belmonte-Ureña LJ, Plaza-Úbeda JA, Vazquez-Brust D, Yakovleva N (2021) Circular economy, degrowth and green growth as pathways for research on sustainable development goals: a global analysis and future agenda. Ecol Econ 185:107050. <https://doi.org/10.1016/j.ecolecon.2021.107050>.
- 5 Bennich T, Weitz N, Carlsen H (2020) Deciphering the scientific literature on SDG interactions: a review and reading guide. Sci Total Environ 728:138405. <https://doi.org/10.1016/j.scitotenv.2020.138405>.
- 6 Bhattacharyya O, Wu D, Mossman K et al (2017) Criteria to assess potential reverse innovations: opportunities for shared learning between high- and low-income countries. Glob Health 13:4. <https://doi.org/10.1186/s12992-016-0225-1>.

- 7 Biermann F, Kanie N, Kim R (2017) Global governance by goal-setting: the novel approach of the UN Sustainable Development Goals. *Curr Opin Environ Sustain* 26-27:26-31. <https://doi.org/10.1016/j.cosust.2017.01.010>.
- 8 Díaz-López C, Martín-Blanco C, De la Torre Bayo JJ et al (2021) Analyzing the scientific evolution of the Sustainable Development Goals. *Appl Sci* 11:8286. <https://doi.org/10.3390/app11188286>.
- 9 Khaled R, Ali H, Mohamed EKA (2021) The Sustainable Development Goals and corporate sustainability performance: mapping, extent and determinants. *J Clean Prod* 311:127599. <https://doi.org/10.1016/j.jclepro.2021.127599>.
- 10 Londoño-Pineda AA, Cano JA (2022) Assessments under the United Nations Sustainable Development Goals: a bibliometric analysis. *Environ Clim Technol* 26:166-181. <https://doi.org/10.2478/rtuect-2022-0014>.
- 11 Nugent R, Bertram M, Jan S et al (2018) Investing in non-communicable disease prevention and management to advance the Sustainable Development Goals. *Lancet* 391:2029-2035. [https://doi.org/10.1016/S0140-6736\(18\)30667-6](https://doi.org/10.1016/S0140-6736(18)30667-6).
- 12 Pereira P, Zhao W, Symochko L et al (2022) The Russian-Ukrainian armed conflict will push back the sustainable development goals. *Geogr Sustain* 3:277-287. <https://doi.org/10.1016/j.geosus.2022.09.003>.
- 13 Romanelli JP, Gonçalves MCP, de Abreu Pestana LF et al (2021) Four challenges when conducting bibliometric reviews and how to deal with them. *Environ Sci Pollut Res* 28:60448-60458. <https://doi.org/10.1007/s11356-021-16420-x>.
- 14 Santana M, Morales-Sánchez R, Pasamar S (2020) Mapping the link between corporate social responsibility (CSR) and human resource management (HRM): how is this relationship measured? *Sustainability* 12:1678. <https://doi.org/10.3390/su12041678>.
- 15 Sianes A, Vega-Muñoz A, Tirado-Valencia P, Ariza-Montes A (2022) Impact of the sustainable development goals on the academic research agenda. A scientometric analysis. *PLOS One* 17:e0265409. <https://doi.org/10.1371/journal.pone.0265409>.
- 16 Vinuesa R, Azizpour H, Leite I, et al (2020) The role of artificial intelligence in achieving the Sustainable Development Goals. *Nat Commun* 11:233. <https://doi.org/10.1038/s41467-019-14108-y>.
- 17 Geissdoerfer, M., Vladimirova, D., & Evans, S. (2018). Sustainable business model innovation: A review. *Journal of cleaner production*, 198, 401-416. <https://doi.org/10.1016/j.jclepro.2018.06.240>.

Додаткові:

1. Randers J, Rockstrom J, Stoknes PE, Golüke U, Collste D, Cornell S (2018) Transformation is feasible: how to achieve the sustainable development goals within planetary boundaries. A report to the Club of Rome from Stockholm Resilience Centre and BI Norwegian Business School, Stockholm University. https://www.stockholmresilience.org/download/18.51d83659166367a9a16353/1539675518425/Report_Achieving%20the%20Sustainable%20Development%20Goals_WEB.pdf.
2. Comin, L. C., Aguiar, C. C., Sehnem, S., Yusliza, M. Y., Cazella, C. F., & Julkovski, D. J. (2020). Sustainable business models: a literature review. *Benchmarking: An International Journal*, 27(7), 2028-2047.

Інформаційні ресурси

1. United Nations (2015) A/RES/70/1 - Transforming our world: the 2030 agenda for sustainable development. Resolution adopted by the General Assembly on 25 September 2015, p 35. <https://documents-dds-ny.un.org/doc/UNDOC/GEN/N15/291/89/PDF/N1529189.pdf?OpenElement>.
2. United Nations (2017) A/RES/71/313 - Work of the Statistical Commission pertaining to the 2030 Agenda for Sustainable Development. Resolution adopted by the General Assembly on 6 July 2017, p 25. <https://documents-dds-ny.un.org/doc/UNDOC/GEN/N17/207/63/PDF/N1720763.pdf?OpenElement>.
3. Офіційний сайт Держкомстату України // www.ukrstat.gov.ua/.
4. Офіційний сайт Світового банку // <http://web.worldbank.org>.
5. Офіційний сайт Міжнародної організації праці // <http://www.ilo.org/global/langen/index.htm>.
6. Офіційний сайт Світового центру даних з геоінформатики та сталого розвитку // <http://wdc.org.ua/uk/geoinformatics>.